

ZAŠTITA I GNOJIDBA SMILJA U EKOLOŠKOJ PROIZVODNJI

Tijekom cijelog vegetacijskog razdoblja smilje je izloženo napadu štetnika. Pri proizvodnji sadnica najčešće se javljaju šampinjonska mušica (*Sciaridae*), podgrizajuće sovice (*Agrotis* sp.) i gusjenice moljaca. Isti se štetnici mogu naći i na sadnicama posađenim u polju. Osim navedenih štetnika smilje napadaju lisne uši (*Aphididae*), štitaste uši (*Coccidae*), kalifornijski trips (*Frankliniella occidentalis*), lisni mineri (*Liriomyza* spp.) te gusjenice iz porodice Nymphalidae.

Na osnovi dvogodišnjih istraživanja štetne entomofaune smilja kod nas, može se zaključiti sljedeće:

- Tijekom istraživanja ustanovljeno je devet štetnika smilja koji sistematski pripadaju u pet redova.
- Među ustanovljenim štetnicima smilja najveće značenje ima vrsta stričkov šarenjak (*Vanessa cardui*) koji radi intenzivne štete 3. kategorije štetnosti.
- Znatne štete (2. druga kategorija intenziteta štetnosti) na pojedinim lokalitetima ustanovljene su i od vrsta srebrni listojed (*Phyllobius argentatus*) i sovice (*Agrotis rumicis*).

Prema **Matošević, 2004.** kategorije štetnosti određene su prema važnosti štetnika za biljke u plantažnom uzgoju u vrijeme istraživanja:

1 – slabi intenzitet štete (do 30 %): štetnik je prisutan, ali biljci ne nanosi znatnije štete niti je znatno fiziološki oslabljuje

2 – srednji intenzitet štete (do 60 %): štetnik može uništiti i do 50 % lisne mase, kategorija umjerenog štetnika, znatno fiziološko oštećenje biljke

3 – jak intenzitet štete, štetnik može izazvati potpunu defolijaciju biljke, jako fiziološki oslabljuje biljku i može uzrokovati njeno ugibanje, izraziti štetnik.

Slika 1. Potpuno uništena biljka smilja od gusjenica stričkova šarenjaka – *V. cardui* (foto: Ostojić, I.)

Slika 2. Znatna oštećenja lista od srebrnog listojeda – *Phyllobius argentatus* (foto: Zovko, M.)

Slika 3. Smilje napadnuto lisnim ušima iz roda *Macrosiphoniella* (foto: Zovko, M.)

Za suzbijanje navedenih štetnika preporučujemo:

Tretiranje presadnica prije sadnje

Fusver 10 %-tna otopina, potapanjem presadnica (trulež korijena – *Sclerotinia*)

Početak travnja – sredina travnja

Baturad WP 1,0 kg/ha - insekticid (stričkov šarenjak)

Kaishi 1,5 l/ha – aminokiseline (podizanje kondicije biljaka)

Fusver 2,0 l/ha – bakterijski preparat (bolesti korijena)

Sredina svibnja

FitoAfiser 2,0 l/ha – insekticid (listojed, trips, lisne uši)

Kaishi 1,5 l/ha – aminokiseline

Kroz vegetaciju, ovisno o potrebi i pojavi štetnika tretirati nasad sa:

Baturad WP 1,0 kg/ha (gusjenice svih štetnika)

Fusver 2,5 l/ha folijarno (bakterijske i gljivične bolesti)

Kaishi 1,5 l/ha (aminokiseline – bolja kondicija biljaka)

FitoOrganomax 20,0 l/ha (tijekom vegetacije u više obroka, NPK gnojivo 6-2-4)

Za suzbijanje gljivičnih i bakterijskih bolesti (monilija, pepelnica, erwinia itd) preporučujemo primjenu preparata **Fusver** u dozi 2,5 – 3,0 l/ha. Proizvod je preparat na bazi bakterije *Bacillus subtilis* i potpuno je prirodni proizvod koji nema karencu i ne ostavlja rezidue.

Izvor:

Ostojić, I., Zovko, M., Petrović, D. Bošnjak, L (2018). Štetnici smilja (*Helichrysum italicum* (Roth) G. Don.] u plantažnom uzgoju na području Hercegovine. *Fragmenta phytomedica* 32 (1): 21-30, Zagreb.